

Briuselis, 2018 m. vasario 26 d.
(OR. en)

6280/18

COEST 37

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2018 m. vasario 26 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6279/18 COEST 36

Dalykas: SANTYKIAI SU MOLDOVOS RESPUBLIKA
– Tarybos išvados

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Moldovos Respublikos, kurias Taryba (užsienio reikalai) priėmė 2018 m. vasario 26 d.

TARYBOS IŠVADOS DĖL MOLDOVOS RESPUBLIKOS

Užsienio reikalų taryba, 2018 m. vasario 26 d.

1. Taryba dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą stiprinti Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos politinę asociaciją ir ekonominę integraciją, glaudžiai bendradarbiaujant remiantis 2016 m. liepos mėn. įsigaliojusi Asociacijos susitarimu. Europos Sąjunga tebėra įsipareigojusi remti pažangą vykdant reformas, kurios yra būtinos, kad Asociacijos susitarimas, įskaitant išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę, duotų naudos Moldovos Respublikos piliečiams.
2. Atsižvelgdamos į 2016 m. vasario mėn. Tarybos išvadas, Moldovos Respublikos valdžios institucijos patvirtino kelias teisėkūros iniciatyvas, susijusias su Tarybos išvadose nurodytomis prioritetinėmis reformų sritimis. Pripažindama reformų veiksmus, kurių jau ėmėsi Moldovos Respublika, Taryba pabrėžia, kad itin svarbu įgyvendinti 2016 m. pradėtas reformas. Taryba primena, kad ES parama Moldovos Respublikai yra grindžiama griežtomis sąlygomis ir siejama su pakankama pažanga vykdant reformas.
3. Taryba primena, kad jos pastangų padėti Moldovos Respublikai tikslas – realiai pagerinti Moldovos Respublikos piliečių gyvenimą.
4. Taryba primena, kad siekiant sudaryti sąlygas ekonomikos augimui, kurti darbo vietas ir sumažinti skurdą būtinos struktūrinės reformos. Taryba tikisi, kad Moldovos Respublika tęs bendrą reformų procesą ir jį sustiprins vadovaudamasi pagal Asociacijos susitarimą prisiimtais įsipareigojimais, ir primena, kad peržiūrėta asociacijos darbotvarkė, kurioje nustatyta 13 pagrindinių prioritetų, susijusių su 2017–2019 m. laikotarpio reformų veiksmis, turėtų būti laikoma praktinėmis gairėmis. Europos Sąjunga toliau stiprins paramos Moldovos Respublikoje vykdomam reformų procesui koordinavimą ir stebėseną.

5. Taryba pripažįsta, kad Moldovos Respublika konstruktyviai prisidėjo prie 2017 m. lapkričio 24 d. įvykusio Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo, ir ragina Moldovos Respubliką toliau prisidėti siekiant iki 2020 m. įgyvendinti 20 konkrečių tikslų.
6. Taryba primena, kad svarbu užtikrinti veiksmingus demokratinius mechanizmus, įskaitant daugiapartinę demokratinę sistemą, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms. Taryba palankiai vertina tai, kad priimtas veiksmų planas dėl etninių grupių santykių stiprinimo.
7. Taryba apgailestauja, kad naujajame rinkimų įstatyme neatsižvelgta į kai kurias svarbiausias Europos Tarybos Venecijos komisijos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos / Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro bendroje nuomonėje pateiktas rekomendacijas. Bendroje nuomonėje, *inter alia*, nurodyta, jog trūksta bendro sutarimo dėl siūlomos reformos ir esama rizikos, kad rinkimuose pagal mažoritarinę sistemą dalyvaujantiems kandidatams gali daryti įtaką verslininkai ar kiti subjektai, siekiantys savo individualių interesų. Naujosios rinkimų sistemos padariniai turėtų būti išsamiai ir atidžiai stebimi rinkimų proceso metu, be kita ko, kampanijos metu, rinkimų dieną ir laikotarpiu po rinkimų, atsižvelgiant į jų poveikį apskritai demokratijai ir konkrečiai – daugiapartinei sistemai. Labai svarbūs yra skaidrūs, įtraukūs ir patikimi rinkimai centriniu ir vietos lygmenimis.
8. Taryba taip pat primena, kad svarbu laikytis visų vykdytinų Europos Tarybos Venecijos komisijos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos / Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro rekomendacijų, įskaitant rekomendacijas dėl partijų ir kampanijų finansavimo.
9. Taryba pakartoja, jog norint užtikrinti, kad visos reformos būtų sėkmingos ir tvarios, svarbu stiprinti santykius su pilietine visuomene. Taryba primygtinai ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas į sprendimų priėmimo procesą įtraukti pilietinę visuomenę. Įtraukus pilietinės visuomenės dalyvavimas yra būtinas norint užtikrinti, kad valstybė būtų demokratiška, atspari ir klestinti.

10. Būtina demokratinės visuomenės sąlyga – žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas. Šiomis aplinkybėmis Taryba primygtinai ragina Moldovos Respubliką, kaip pirmąjį žingsnį siekiant garantuoti šias laisves, vykdyti labai pavėluotą visapusišką Audiovizualinės žiniasklaidos kodekso reformą, kuria būtų padidintas skaidrumas ir konkurencija šiame sektoriuje, kad būtų sprendžiamas žiniasklaidos priemonių nuosavybės koncentracijos klausimas, garantuota žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas, sukurta nepriklausomų žiniasklaidos priemonių veiklai palanki verslo aplinka, o šalies piliečiams būtų teikiama aukštos kokybės informacija. Naujausių Audiovizualinės žiniasklaidos kodekso pakeitimų klausimu Europos Sąjunga pripažįsta, kad dezinformacija ir propaganda gali padaryti didelį neigiamą poveikį, tačiau taip pat pažymi, kad tvirtinamos priemonės turėtų būti reikalingos, proporcingos ir turėtų atitikti atitinkamas tarptautinės teisės nuostatas, kad nebūtų ribojama žiniasklaidos laisvė ar kliudoma susipažinti su informacija.
11. Taryba palankiai vertina veiksmingą bevizio režimo trumpalaikiam buvimui įgyvendinimą ir pabrėžia, kad įsigaliojus šiam režimui pagerėjo žmonių tarpusavio ryšių galimybės, taip pat ragina Moldovos Respubliką toliau dėti reikiamas pastangas siekiant nuolat laikytis vizų režimo liberalizavimo kriterijų ir informuoti savo piliečius apie teises ir pareigas, susijusias su beviziu kelionių režimu. Kalbant apie 2017 m. gruodžio mėn. Komisijos Pirmąją ataskaitą pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą, Taryba primena, kad ir toliau ypač daug dėmesio reikia skirti nuolatiniam kovos su korupcija ir pinigų plovimu kriterijų įgyvendinimui nedelsiant imantis veiksmų.
12. Taryba įsitikinusi, kad turėtų būti skubiai atnaujintos pastangos siekiant ryžtingiau kovoti su korupcija pasiekiant realių rezultatų, o vykdant šią kovą kartu taip pat turėtų būti vykdoma išsami teisminių institucijų, įskaitant prokuratūrą, reforma. Veikianti, nepriklausoma, nešališka, skaidri ir atskaitinga teisingumo sistema, apkaltinamųjų nuosprendžių dėl korupcijos (ypač aukšto lygio korupcijos) priėmimo įrodymai ir pagarba teisinei valstybei yra esminiai elementai norint atkurti Moldovos Respublikos piliečių pasitikėjimą valstybinėmis institucijomis.

13. Todėl Taryba atkreipia dėmesį į tai, kaip svarbu užtikrinti, kad teisėsaugos ir teisminių institucijų sistema veiktų nešališkai, ir pareiškia susirūpinimą dėl kai kurių teisininkų, teisėjų ir politinių oponentų baudžiamojo persekiojimo atvejų. Taryba primena, kad selektyvus teisėsaugos naudojimas ir selektyvus teisingumas kenkia teisinei valstybei ir mažina visuomenės pagarbą teisminių institucijų sistemai bei jos pasitikėjimą ja.
14. Taryba dar kartą primygtinai ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas užtikrinti, kad 2014 m. atskleistų didelio masto bankų sukčiavimo atvejų atžvilgiu būtų vykdomas nuodugnus, nešališkas ir visapusiškas tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas, siekiant susigrąžinti neteisėtai pasisavintas lėšas ir patraukti visus atsakingus asmenis baudžiamojon atsakomybėn, nepriklausomai nuo jų politinių pažiūrų. Taryba palankiai vertina tai, kad 2017 m. gruodžio mėn. paskelbta antrosios „Kroll“ ataskaitos santrauka. Vis dėlto ji toliau primygtinai ragina valdžios institucijas atlikti tyrimus ir toliau vykdyti baudžiamąjį persekiojimą visų didelio masto sukčiavimo schemose dalyvavusių asmenų atžvilgiu, visapusiškai laikantis teisinės valstybės principo.
15. Taryba palankiai vertina tai, kad neseniai kovos su korupcija institucijose buvo paskirti tam tikri asmenys ir priimtas kovos su pinigų plovimu įstatymas, kuriuo teisės aktai buvo suderinti su dabartiniais ES standartais. Kalbant apie vykdomas reformas, bus ypač svarbu užtikrinti kovos su pinigų plovimu teisės aktų įgyvendinimą ir toliau stiprinti kovos su korupcija įstaigų veiklos pajėgumus, nustatyti veikiančią ir veiksmingą turto įšaldymo, konfiskavimo, administravimo ir susigrąžinimo mechanizmą, skubiai užtikrinti veikiančią turto deklaravimo ir patikros sistemą ir remti kovos su korupcija institucijų nepriklausomumą nuo netinkamos įtakos. Taryba taip pat primena, kad svarbu skubiai įsteigti savarankišką įstaigą, kuri būtų atsakinga už pinigų plovimo prevenciją ir kovą su juo, taip pat sukurti ir patvirtinti sankcijų už kovos su pinigų plovimu tvarkos pažeidimus taikymo, įtartinų sandorių nustatymo ir jų užšaldymo mechanizmus.

16. Taryba primena, kad svarbu tęsti viešojo administravimo reformos įgyvendinimą siekiant teikti geresnes paslaugas piliečiams.
17. Taryba palankiai vertina reformas, kuriomis siekiama užtikrinti makroekonominį bei finansinį stabilumą ir atkurti tarptautinių paramos teikėjų pasitikėjimą, visų pirma finansų sektoriaus įmonių valdymo srityje, ir stiprinti Nacionalinio banko nepriklausomumą ir priežiūros įgaliojimus. Šios reformos padėjo atkurti ekonominį bei finansinį stabilumą ir buvo ypač svarbios sudarant ir sėkmingai įgyvendinant susitarimą su Tarptautiniu valiutos fondu. Taryba ragina Moldovos Respubliką toliau vykdyti reformas, kad būtų išspręstos likusios didelės problemos, visų pirma susijusios su silpnu valdymu, valstybės institucijų politizavimu, sistetine korupcija, poreikiu gerinti verslo aplinką, ir tokiu būdu stiprinti ekonomikos augimą.
18. Taryba palankiai vertina tai, kad 2017 m. lapkričio mėn. buvo pasirašytas susitarimo memorandumas, susitarimas dėl paskolos programos ir susitarimas dėl makrofinansinės paramos dotacijos, ir kad 2017 m. gruodžio mėn. juos ratifikavo Moldovos Respublikos Parlamentas.
19. Taryba primena, kad kiekvienas mokėjimas pagal makrofinansinės paramos programą bus atliekamas tik įvykdžius į susitarimo memorandumą įtrauktas politikos priemones ir išankstines politines sąlygas.
20. Taryba pabrėžia, kad svarbu imtis veiksmų siekiant sudaryti vienodas sąlygas įmonėms, kad būtų garantuota patraukli ir stabili investavimo aplinka, ir gerinti skaidrumo ir investavimo sąlygas, užtikrinant tinkamą kontrolę ir sankcijas už šiose srityse padarytus pažeidimus. Taryba pažymi, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant gerinti verslo aplinką ir pritraukti daugiau tiesioginių užsienio investicijų.

21. Taryba tikisi, kad Moldovos Respublika paspartins reformų pastangas, susijusias su išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės įgyvendinimu ir vykdymo užtikrinimu, be kita ko, stiprinant atitinkamų institucijų veiklos pajėgumus ir nepriklausomumą.
22. Taryba primena, kad svarbu Moldovos Respublikoje veiksmingai užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant geografines nuorodas, apsaugą vadovaujantis pagal Asociacijos susitarimą priimtais įsipareigojimais.
23. Taryba primena, kad svarbu stiprinti konkurenciją ir skaidrumą energetikos sektoriuje, *inter alia*, užtikrinant energetikos reguliavimo institucijos institucinius ir finansinius pajėgumus tęsti energijos rinkos reformą. Taryba primygtinai ragina visapusiškai laikytis Energijos bendrijos *acquis*, ypač energijos paskirstymo tarifų nustatymo srityje, užtikrinant visapusišką išlaidų padengimą. Taryba ragina Moldovos Respubliką užbaigti energetikos sektoriaus reformą vadovaujantis ES trečiuoju energetikos dokumentų rinkiniu, visų pirma dujų ir elektros energijos perdavimo ir paskirstymo atskyrimo srityje. Be to, Taryba ragina paspartinti tarpusavio sujungimo projektų įgyvendinimą, pabrėždama jų svarbą energetiniam saugumui ir energijos tiekimo bei maršrutų įvairinimui.
24. ES pakartoja esanti pasirengusi, atsižvelgiant į visose reformų srityse padarytą konkrečią bei pakankamą pažangą ir laikantis griežtų sąlygų, toliau padėti Moldovos Respublikai. Šiuo atžvilgiu Taryba primena, kad svarbu kuo geriau panaudoti teikiamą ES paramą siekiant remti Asociacijos susitarime, be kita ko, dėl išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės, nustatytus tikslus ir akivaizdžiai bei realiai pagerinti Moldovos Respublikos piliečių gyvenimo sąlygas. Susitarime su Tarptautiniu valiutos fondu priimtų įsipareigojimų vykdymas, esminė pažanga kovos su korupcija ir teisingumo sektoriaus reformos srityje, demokratinų principų laikymasis ir pagarba žmogaus teisėms bus svarbiausi aspektai, į kuriuos bus atsižvelgta išmokant likusias sektorinės paramos biudžetui išmokas. Be to, Taryba primena, kad svarbu toliau įgyvendinti 2016 m. rugsėjo mėn. Audito Rūmų ataskaitą dėl ES paramos Moldovos Respublikai ir stiprinti paramos teikėjų veiklos koordinavimą su Moldovos Respublikos vyriausybe atliekant bendrą programavimą.

25. Taryba taip pat primena, kad svarbu intensyvuoti bendras pastangas veiksmingos strateginės komunikacijos apie įvykdytas reformas ir jų konkrečią naudą piliečiams srityje, propaguoti ES ir Moldovos Respublikos bendradarbiavimo matomumą ir spręsti dezinformavimo problemas.
26. Taryba palankiai vertina Moldovos Respublikos suinteresuotumą intensyvuoti bendradarbiavimą su ES saugumo ir gynybos srityje, taip pat šios šalies dalyvavimą ES vadovaujamose BSGP misijose ir bendradarbiavimą pagal Bendro komunikato „Bendra kovos su mišriomis grėsmėmis sistema“ 18 veiksmą.
27. Taryba palankiai vertina vilčių teikiančią pažangą, padarytą įgyvendinant 5+2 procesą dėl Padniestrės konflikto sprendimo Austrijos pirmininkavimo ESBO metu. Ji primygtinai ragina Moldovos Respubliką Italijos pirmininkavimo ESBO metu ir vėliau remtis šiais pasiektais rezultatais ir pabrėžia, kad svarbu laiku įgyvendinti pasiektus susitarimus. Be to, Taryba primena, kad svarbu daryti pažangą įgyvendinant įstatymą dėl Gagauzijos specialiojo teisinio statuso, ir ragina Kišiniovą tęsti su pateiktomis teisėkūros iniciatyvomis susijusį darbą.
